

RAZISKOVALNA NALOGA

Osnovna šola Vojnik

KRITERIJI IZBIRE DRUŽINSKEGA AVTOMOBILA

Mentorica:

Simona Žnidar, prof.

Avtor:

Jani Kamenik

Lektor:

Aleš Kolšek

Vojnik, marec 2010

KAZALO

stran

Kazalo grafov	
Kazalo tabel	
POVZETEK	
Summary	
ZAHVALA	
1. UVOD	
1.1 Namen	5
1.2 Hipoteze	6
1.3 Metodologija dela	6
2. TEORETIČNI DEL	
2. 1 Definicija družine	8
2. 2 Delitev avtomobilov po posameznih kriterijih	9
2. 2. 1 Oblika avtomobila	9
2. 2. 2 Velikost avtomobila	11
2. 2. 3 Moč in vrsta motorja	11
2. 2. 4 Starost avtomobila	12
2. 2. 5 Varnost	13
2. 2. 5. 1 Euro NCAP	14
2. 2. 6 Davek na motorna vozila	15
2. 2. 7 Plačilni pogoji pri nakupu avtomobila	16
3. EKSPERIMENTALNI DEL NALOGE	
3.1 Potek dela in uporabljene metode	17
3.2 Prikaz in analiza rezultatov anketnega vprašalnika	17
4. RAZPRAVA	29
ZAKLJUČEK	33
6. VIRI IN UPORABLJENA LITERATURA	34
PRILOGE- anketni vprašalnik	35
Kriteriji izbire družinskega avtomobila OŠ Vojnik, Jani Kamenik	1

KAZALO GRAFOV in TABEL

Oznaka grafa	Stran
Graf 1: Spol anketiranih oseb	17
Graf 2: Starost anketiranih oseb	18
Graf 3: Število otrok v družinah anketiranih	19
Graf 4: Število predšolskih otrok v družinah anketiranih	19
Graf 5: Vrsta plačila pri zadnjem nakupu	20
Graf 6: Starost avtomobila pri zadnjem nakupu	20
Graf 7: Motor avtomobila, ki ga vozijo anketirani	21
Graf 8: Pomembnost kriterija varnost	22
Graf 9: Pomembnost kriterija cene	22
Graf 10: Pomembnost kriterija opreme	23
Graf 11: Pomembnost kriterija prostornosti	23
Graf 12: Pomembnost kriterija plačilni pogoji	24
Graf 13: Pomembnost kriterija udobje	24
Graf 14: Pomembnost kriterija velikost	25
Graf 15: Znamka avtomobila, ki jih trenutno vozijo anketirani	26
Graf 16: Oblike avtomobilov, ki jih vozijo anketirani	27
Graf 17: Razlogi za nakup novega avtomobila	28
Tabela 1: Legenda ocen, uporabljenih pri ocenjevanju pomembnosti kriterijev	21

POVZETEK

Vsaka družina se za nakup avtomobila odloča na podlagi določenih kriterijev, ki jih lahko razdelimo na:

- kriterije, ki se nanašajo neposredno na lastnosti avtomobila (velikost avtomobila, oblika, blagovna znamka, moč in vrsta motorja, varnost, oprema in podobno);
- kriterije, ki so povezani z družino (število družinskih članov, spol, starost, zdravstvene posebnosti v družini);
- ostale kriterije (plačilni pogoji, nasvet prijateljev, znancev ipd).

SUMMARY

There are different categories that have a great influence on every family when deciding which car they are going to buy. Those categories are:

- categories connected to the qualities of a car: how big the car is, its shape, trade mark, the power and type of the engine, safety, equipment...
- categories connected to the family: the number of family members, sex and age of family members, special needs in connection to health that some of family members may have...
- other categories : prize, financial conditions, some advice from friends...

ZAHVALA

Pri izdelavi raziskovalne naloge se za vso pomoč ter navodila zahvaljujem svoji mentorici, gospe Simoni Žnidar.

Zahvaljujem se učencem OŠ Vojnik, njihovim staršem ter vsem zaposlenim na OŠ Vojnik, ki so mi omogočili izvedbo ankete.

Hvala tudi gospodu Alešu Kolšku za lektoriranje naloge in gospodični Luciji Žnidar za pomoč pri pripravi angleškega povzetka.

1. UVOD

Družina se danes pojavlja v mnogih vlogah. Ena izmed njih je tudi vloga porabnika. Po eni strani je ta vloga enostavna in zanimiva, po drugi pa precej zapletena in kompleksna. Težava nastane takrat, ko se družina ob nakupu avtomobila znajde v množici informacij, poplavi številnih izdelkov in bolj ali manj realnimi oglaševalskimi potezami. Tako odločanje postane bolj zapleteno, kot si je družina sprva predstavljala.

Nakup avtomobila vsekakor spada med kompleksne, zahtevne nakupe.

Danes ima že skoraj vsaka družina najmanj en avtomobil, ki ni več luksuzna dobrina, ampak potreba sodobnega časa.

Kljub temu pa v družinskem proračunu nakup avtomobila predstavlja veliko finančno postavko, kar še posebej velja za mlado družino.

V raziskovalni nalogi me zanimajo glavni dejavniki oziroma kriteriji, ki vplivajo na nakup oz. izbiro družinskega avtomobila.

1. 1 Namen

Namen mojega raziskovalnega dela je bil:

- Ugotoviti kriterije, po katerih družina izbira primeren avto.
- Ugotoviti, kateri plačilni pogoji prevladujejo pri nakupu avtomobila.
- Ugotoviti, v kolikšni meri družine kupujejo nov oziroma rabljen avtomobil.
- Ugotoviti, v kolikšni meri družine kupujejo avtomobile z bencinskim ali dizelskim motorjem.
- Ugotoviti, kako na izbiro avtomobila vplivajo dejavniki, kot so varnost, cena, velikost, udobje, prostornost, oprema in plačilni pogoji.
- Ugotoviti, katere avtomobilске znamke so najpogostejše.
- Ugotoviti oblike avtomobilov pri nakupu.
- Ugotoviti kriterije, ki so najpomembnejši pri nakupu novega avtomobila.

1. 2 Hipoteze

Po prebiranju literature in pred začetkom eksperimentalnega dela sem si zastavil naslednje hipoteze:

1. Družina pri izbiri avtomobila upošteva velikost avtomobila, in sicer glede na število družinskih članov.
2. Mlajše družine se zaradi manjše porabe in cene goriva raje odločijo za dizelske motorje.
3. Družinam bolj ustreza plačilo na daljši rok (obročno odplačilo).
4. Družine se večinoma odločajo za rabljena vozila.
5. Zaradi varnosti potnikov so varnostne karakteristike avtomobila zelo pomembne.
6. Anketiranci moškega spola se v večini primerov odločajo za nakup avtomobila z dizelskim motorjem.

1. 3 Metodologija dela

Raziskovalno nalogo sem razdelil na dva dela. V teoretičnem delu navajam dela različnih avtorjev, ki se nanašajo na tematiko raziskovalne naloge.

V drugem, aplikativnem delu, sem analiziral rezultate ankete, ki sem jo izvedel na vzorcu sto naključno izbranih anketirancev. Izbral sem jih med starši osmo in devetošolcev, ki so se prvi četrtek v decembru udeležili roditeljskega sestanka ali pa so obiskali prednovoletni bazar. Anketiral sem samo osebe, ki imajo v družini vsaj en avtomobil.

Anketo sem pripravil na osnovi postavljenih hipotez. Vsebuje štiri splošna vprašanja, ki se nanašajo na spol, starost anketirancev in število otrok v družini, šest vprašanj zaprtega tipa, ki se nanašajo na kriterije izbire avtomobila, in eno vprašanje odprtega tipa, v katerem so anketirani zapisali znamko avtomobila, ki jo trenutno vozijo.

Rezultate ankete predstavljam s pomočjo grafov in tabel in primerjam s hipotezami, ki sem jih navedel.

V razpravi analiziram pridobljene rezultate eksperimentalnega dela, predstavljam bistvene ugotovitve raziskovalnega dela in izpostavim odprta vprašanja, ki so lahko iztočnica nadaljnjega raziskovalnega dela.

2. TEORETIČNI DEL

2. 1 Definicija družine

V teoriji najdemo več definicij družine. V nadaljevanju povzemam nekatere izmed njih.

Družina je temeljna socialna skupina v družbi, ki je običajno sestavljena iz enega ali obeh staršev in njihovih otrok. Družina je celica dveh ali več ljudi, ki delijo cilje in vrednote, dolgoročne obveznosti drug do drugega. Običajno vsi člani gospodinjstva prebivajo pod isto streho.

(<http://www.thefreedictionary.com/family>)

Družina je primarna družbena skupina, majhna skupnost, v katerikoli družbi, ki najpogosteje vključuje moškega in žensko ali dva posameznika, ki želita živeti skupaj v dolgoročno zavezanem odnosu. Običajno prebivališče je v istem stanovanju.

(http://www.venusproject.com/ecs/definition_family_values.html)

Po različnih zakonih in predpisih definirajo mlado družino kot skupnost obeh ali enega od staršev z enim ali več otroki, posvojenci ali pastorki, pri čemer je vsaj en otrok predšolski.

2. 2 Delitev avtomobilov po posameznih kriterijih

2.2. 1 Oblika avtomobila

Danes nam številna avtomobilska podjetja ponujajo široko paleto svojih jeklenih konjičkov. Različnih modelov je toliko, da so le redki med nami, ki poznajo prav vse. Ob taki konkurenci je seveda pomembna prav vsaka podrobnost, ki pritegne kupce: kakovost, udobje, predvsem pa dostopna cena ter privlačna oblika. To je še posebej pomembno, če se zavedamo dejstva, da zaradi življenjskega tempa, v katerem živimo, vozniki veliko časa preživijo v avtomobilu.

Zunanja podoba avtomobila je odvisna od oblike karoserije, ki sledi zakonom aerodinamike in potrebam udobnosti in varnosti za potnike.

- Limuzina

Je najpogostejše oblika karoserije. Njena glavna značilnost je zaprta karoserija s štirimi stranskimi vrati. Odlikuje jo izjemna uporabnost, saj glede na dimenzije vozila nudi izjemno veliko prostora za potnike in prtljago.

- Kombilimuzina

Za tovrstne modele je značilen velik prtljažni prostor, pa še vedno športni izgled avtomobila. Novi modeli imajo tudi sedem sedežev in so zelo priljubljeni avtomobili večjih družin in družin, ki aktivno preživljajo prosti čas. Zadnji sedeži se lahko zložijo.

- Karavan

Je vozilo z zelo dobrimi terenskimi lastnostmi in je tako primerno za družine, ki se ne želijo odreči eleganci limuzine in odličnim značilnostim terenskega vozila. Notranjost nudi veliko prostora potnikom in velik prtljažni prostor.

- Coupe

Je osebni avtomobil, ki ima tri vrata in skrajšano karoserijo v zadnjem delu vozila.

- Kabriolet

Je športni osebni avtomobil, katerega streha se lahko zloži ali odstrani.

- Enoprostorec

To je osebno vozilo, ki nudi limuzinsko udobje in nekaj lastnosti sodobnih turističnih avtobusov. Voznik sedi višje in ima zato dobre pregled, vozilo ima več sedežev (2+2+2), ki so višji, drsna vrata, potniška kabina se lahko hitro spremeni v tovorno.

- Terenec / SUV

Je vozilo z močno konstrukcijo in pogonskim motorjem, visokim podvozjem in pogonom na vsa štiri kolesa.

2. 2. 2 Velikost avtomobila

Ljudje smo prepričani, da je večji avtomobil tudi bolj varen, toda avtomobilski poznavalci vedo, da velikost avtomobila in njegova masa nista zagotovilo za dobro zaščito potnikov. Še tako velik avto brez sodobno zasnovane karoserije z zmečkljivimi conami, pravilno zasnovane notranjosti in učinkovite varnostne opreme (varnostni mehi in pasovi), ne more zaščititi potnikov. Če kinetične energije ob trku ne absorbira karoserija, jo morajo telesa potnikov, kar je lahko usodno. Enako velja za majhne avtomobile, le da je pri teh karoserije precej manj in mora biti zato varnostno zasnovana toliko bolj učinkovito. Pri avtomobilu je odločitvenega pomena kompatibilnost, ki jo snovalci karoserije zagotovijo tako, da prilagodijo obliko prednjih varnostnih karoserijskih ojačitev.

2. 2. 3 Moč in vrsta motorja

Pri navajanju moči motorjev z notranjim izgorevanjem se v avtomobilizmu uporablja enota »konjske moči«.

»Konjska moč je skupni naziv več enot za merjenje moči.« (Wikipedija)

Pri nas je tako kot povsod v srednji Evropi v uporabi nemška definicija, po kateri je ena konjska moč enaka 735,49875 W.

Motorji z notranjim izgorevanjem izkoriščajo toplotno energijo, ki nastane pri zgorevanju pogonskega goriva in jo pretvarjajo v mehansko delo.

Motorji z notranjim izgorevanjem so:

- bencinski motor,
- dizelski motor,
- motor z vrtljivim batom in
- plinska turbina.

Pri bencinskem in dizelskem motorju bat poganjajo ciklične eksplozije, ki nastajajo v zgorevalnem prostoru.

Pred nakupom avtomobila mora kupec dobro preučiti, katero vrsto motorja bo imel njegov avtomobil. Če družina namerava kupiti večji avtomobil, ki je tudi primerno težak, mora biti ta dovolj močan glede na svojo težo.

Dizelski motorji so prepoznavni po tem, da razvijejo največjo moč pri nizkih obratih motorja. Ker pa mlade družine glede na to, da imajo praviloma otroke v avtomobilu, vozijo počasneje, torej z manj obrati na minuto, pride bolj do izraza dizelski motor.

Prednosti dizelskega motorja so :

- manjša poraba kot pri bencinskem motorju,
- manjši izpusti CO₂,
- manjša izguba vrednosti avtomobila pri prodaji kot pri bencinskih motorjih,
- z dizelskim motorjem lahko ob varčni vožnji naredimo do 150 km več kot z bencinskim,
- nižja cena goriva pri dizlu kot pri bencinu.

Prednosti bencinskega motorja:

- nižja cena pri nakupu v primerjavi z dizelskim motorjem,
- nižje cene popravila morebitnih okvar na motorju,
- tišji motor.

2. 2. 4 Starost avtomobila

Kupiti nov ali rabljen avto?

To je vprašanje, ki si ga zastavlja vsakdo, ki kupuje avtomobil. Če družina kupuje rabljen avtomobil, bo ta v primerjavi z novim verjetno slabše ohranjen, cenejši, lahko, da bo poškodovan ali z okvarami motorja ter drugimi tehničnimi težavi. Zato se je najbolje prepričati o stanju avtomobila tako, da na njegov ogled s seboj peljemo osebo, ki se spozna na to, kakšne so najpogostejše napake pri določenem avtomobilu in ali je avtomobil poškodovan ali ne. Dobro je tudi, da se s prodajalcem rabljenega avtomobila zapeljemo še na tehnični pregled ali na pooblaščen servis vozil.

Na internetu sem zasledil stran, kjer lahko kupci rabljenih vozil dobijo koristne nasvete o tem, kako pregledati karoserijo, podvozje in kolesa, motor, notranjost vozila, kako opraviti test zavor ipd.

V primeru, ko družina kupuje nov avtomobil, so te skrbi odveč, saj je nov avtomobil praviloma brezhiben in ima garancijo. Pri nakupu novega avtomobila je praviloma problem v tem, da zelo hitro izgublja na vrednosti.

2. 2. 5 Varnost

Ker nesreča nikoli ne počiva, je zelo pomembno, da je vozilo varno.

Ker so v mladi družini tudi mlajši otroci, starši varnosti avtomobila posvetijo več pozornosti. Pomembni se sistemi proti zdrsavanju koles (BAS, ABS), zračne blazine (air bag), bočne ojačitve ipd.

V zadnjih letih so izdelovalci avtomobilov temeljito izboljšali varnost le-teh. Avtomobilska industrija je celo z zakoni dolžna vsak avto varnostno testirati. Poznamo več načinov testiranja varnosti, od katerih so najbolj znani preizkusni trki in tehnični pregledi.

Preizkusni trki predstavljajo korake k izboljševanju varnosti avtomobilov in tako posledično proizvajalce avtomobilov prisilijo k izdelavi vsestransko varnih vozil.

Enotna ocena varnosti avtomobila zajema: zaščito voznika in odraslih oseb, kakovost sedeža pri trku od zadaj, zaščita otrok v vozilu, zaščita pešcev, oceno varnostnih dodatkov. Vozila so ocenjena z ocenami od ene do pet zvezdic. Skupna ocena pa izhaja iz vsakega od štirih glavnih področij varnosti in njihovega medsebojnega učinkovanja.

»V naslednjih treh letih bodo pri ocenjevanju poudarili predvsem splošne varnostne lastnosti vozil in uporabo varnostnih elementov, ne le pri testiranih avtomobilih, temveč predvsem pri serijski opremljenosti vozil, saj mora imeti za dobro oceno avtomobil na vseh trgih EU vsaj 85% opremljenost z varnostnimi dodatki, kot so omejevalnik hitrosti, elektronski sistem za stabilnost (ESC) in opozorilniki za varnostni pas.«

(Zveza potrošnikov Slovenije)

Pri oceni varnosti se obetajo tudi bistvene zaostritve kriterijev. Zaostrovanje kriterijev bo potekalo postopoma, saj bi sicer veliko avtomobilov pristalo oceno ali dve nižje od dosedanje ocene.

Varnost se je v zadnjih letih bistveno povečala tudi po zaslugi razvoja elektronike. Tako v EU že nekaj let ni več naprodaj avtomobila brez protiblokirnega sistema ABS, od leta 2012 pa bodo morali vsi avtomobili imeti vgrajen tudi stabilnostni sistem ESC. Noben od omenjenih sistemov seveda ni pogruntavščina tega časa, je pa res, da je šele razvoj elektronike omogočil, da delujeta zanesljivejše in manj moteče za voznika in potnike. Elektronika poleg zaznavanja dogajanja na kolesih poskrbi še za spremljanje položaja volanskega obroča, hitrosti vozila in prečnega pospeška.

Med pomagali, ki zagotavljajo najvišjo možno raven aktivne varnosti avtomobila, sem zasledi kar nekaj kratic, katere pomene navajam v nadaljevanju:

- ABS = sistem proti blokiranju koles pri zaviranju
- ASR = regulacija zdrsa pogonskih koles
- ESC= elektronski stabilizacijski program (znan tudi pod imeni DSC, ESP, VSA, VSC)
- MSR= regulacija vlečnega momenta motorja
- HBA= hidravlična zavorna asistenca
- TCS = sistem proti zdrsavanju koles

3. 2. 5. 1 Euro NCAP (New Car Assessment Programme)

Euro NCAP je evropski varnostni program, ki je bil ustanovljen leta 1997 in izvaja preizkusne trke novih avtomobilov.

Kot prvi korak k novemu ocenjevanju so pri Euro NCAPu preverili varnost vgrajenih sedežev. Testirali so zaščito pred poškodbami hrbtenice, vratu ob trku zadaj, geometrijske značilnosti sedeža, dinamično zaščito sedeža, velikost in obliko naslonjala za glavo in njegovo prilagajanje potnikovi glavi.

Ocena varnosti odraslega potnika je najstarejši test varnosti avtomobila. Pri testiranju preverjajo varnost ob čelnem in stranskem trku, trku ob steber in trku v zadnji del avtomobila. Kot sem že omenil, je poudarek na poškodbah hrbtenice, ki sodijo med najpogostejše poškodbe.

Oceno varnosti otroškega potnika preverjajo z lutkami, ki ustrezajo otrokom, starim od 18 mesecev do treh let. Preverja se varnost ob frontalnih in stranskih trkih. Posebna pozornost je namenjena navodilom za uporabo in montažo ter varni namestitvi sedeža v vozilo.

Od samega začetka dalje se preverjajo tudi poškodbe, ki bi jih ob trku utrpeli pešci. Uporabljajo otroške in odrasle lutke ter preverjajo poškodbe nog, trupa, glave. Testiranja so izvedena pri hitrosti 40 km/h. Boljše ocene dobijo avtomobili z odbijači in avtomobili, pri katerih je točka stika s peščevo nogo nižje od kolena.

2. 2. 6 Davek na motorna vozila

Davek na motorna vozila je davek, ki ga je potrebno plačati pri nakupu novega avtomobila.

Spremembe v Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o davku na motorna vozila (Uradni list RS, št.9/2010 z dne 9.2.2010) zasledujejo poleg cilja zmanjševanja davčnih utaj tudi cilj reševanja Kjotskega sporazuma glede postopnega zmanjševanja onesnaževanja s toplogrednimi plini.

Zakon vključuje progresivno lestvico obdavčevanja in kot osnovno merilo za izračun davka upošteva izpust CO₂.

Zakon velja za vsa motorna vozila, ki se prvič registrirajo na območju Republike Slovenije in se plača le ob prvi registraciji in ne vsako leto.

Lestvica je oblikovana tako, da so manj kot po predhodnem zakonu obdavčena vozila z izpusti pod 150 oz. 160 g CO₂/km, ki jih je med novo registriranimi vozili po podatkih Davčne uprave preko 60%, bolj obdavčena pa so vozila z izpustom CO₂ nad to mejo.

Za velik delež novo registriranih vozil je nov sistem obdavčitve ugodnejši, dodatno pa so obdavčena motorna vozila s »pogonom na dizelsko gorivo z izpustom trdnih delcev, večjim od 0,005 g/km.« (ZDMV-C, Uradni list, št. 9/2010, 6. člen, 11. odstavek)

2.2.7 Plačilni pogoji pri nakupu avtomobila

Pri nakupu avtomobila je plačilni pogoj pomemben kriterij. Poznamo različne vrste plačilnih pogojev: gotovinsko plačilo, obročno odplačevanje, leasing in podobno.

Obročno odplačevanje avtomobila je pogosta vrsta odplačevanja. Slabost te vrste odplačevanja je, da se zaračunajo obresti. Obresti ni pri plačilu v enem obroku, za katerega se družine zaradi številnih mesečnih obveznosti redkeje odločajo.

3. EKSPERIMENTALNI DEL NALOGE

3.1 Potek dela in uporabljene metode

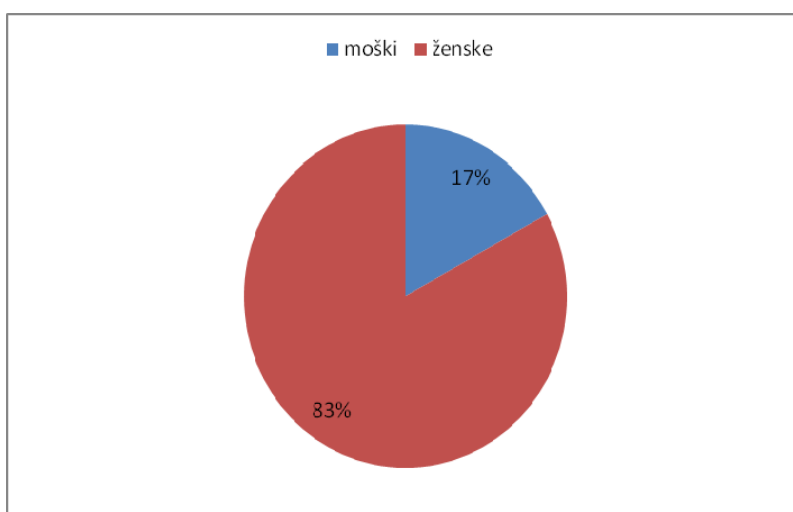
V raziskovalni nalogi sem ugotavljal, kateri so tisti bistveni dejavniki oziroma kriteriji, na podlagi katerih se družina odloči za nakup avtomobila. Da bi lažje preveril hipoteze, ki sem jih postavil v prvem delu raziskovalne naloge, sem z anketnim vprašalnikom na vzorcu naključno izbranih oseb preveril, ali moje hipoteze držijo ali ne.

Anketni vprašalnik sem razdelil med sto oseb, med katerimi so bili tako moški kot ženske. Izbor naključno izbranih oseb sem opisal v prvem delu naloge.

Anketni vprašalnik vsebuje enajst vprašanj, ki sem jih opisal že v prvem delu naloge.

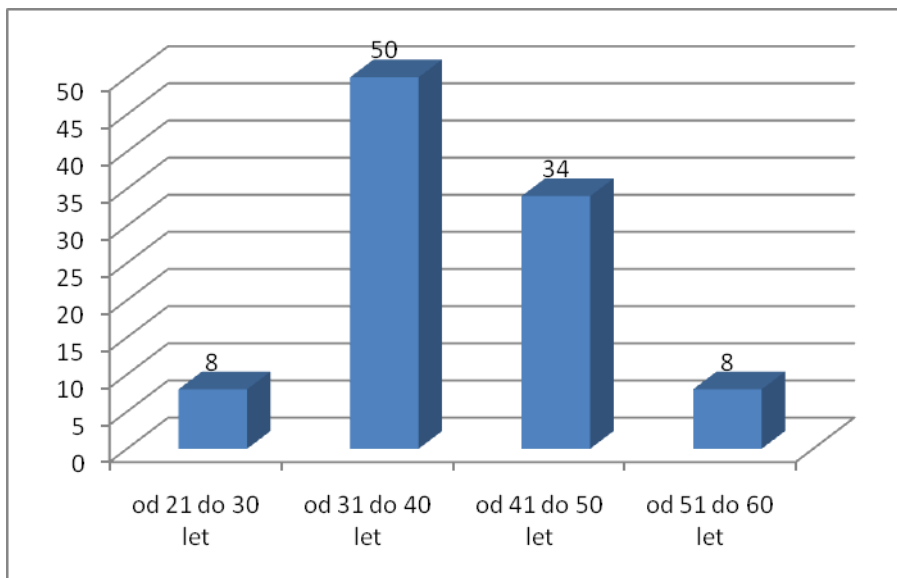
3.2 Prikaz in analiza rezultatov anketnega vprašalnika

Med vsemi anketiranimi je bilo 17 moških in 83 žensk. Struktura anketirancev po spolu je sledeča:

Graf 1: Spol anketiranih oseb

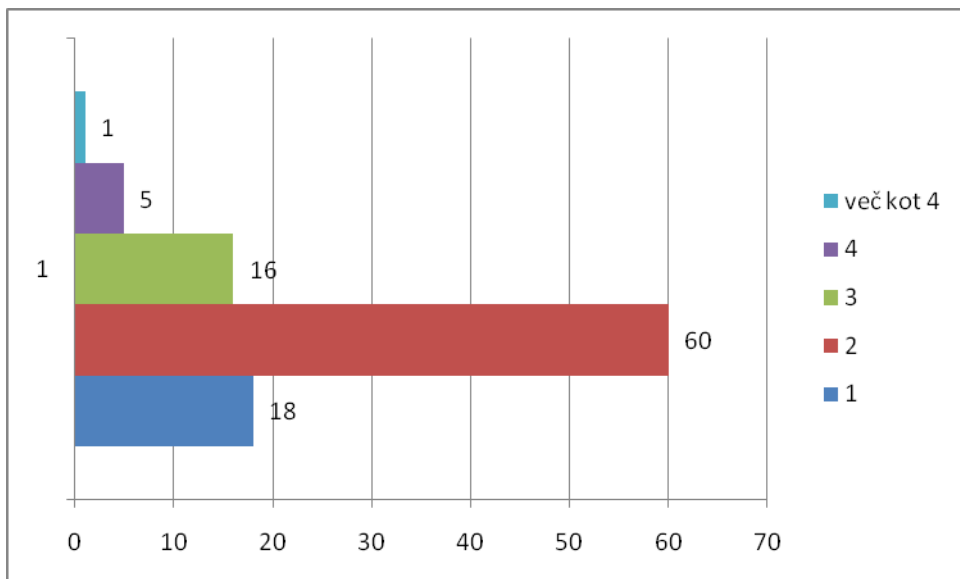
Anketirance sem razdelil v 4 starostne razrede. Največ jih je bilo v starostnem razredu od 31 do 40 let, in sicer 50. Sledijo anketiranci iz starostnega razreda od 41 do 50 let, teh je bilo 34. Po 8 anketirancev pa je bilo iz starostnih razredov od 21 do 30 let ter od 51 do 60 let. Starostna struktura anketirancev je razvidna iz spodnjega grafa:

Graf 2: Starost anketiranih oseb

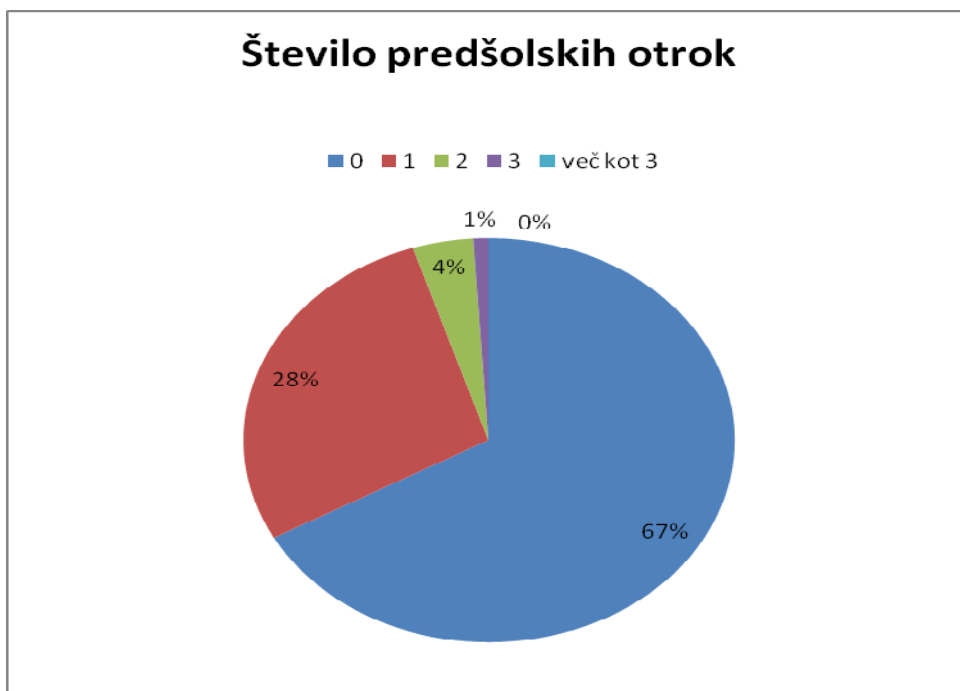
V nadaljevanju me je zanimalo, kolikšno je v družini število vseh otrok in koliko je od tega predšolskih.

60% družin ima dva otroke, 18% enega, 16% ima tri otroke, 5% družin štiri, 1% družin pa jih ima več kot štiri.

Graf 3: Število otrok v družinah anketiranih

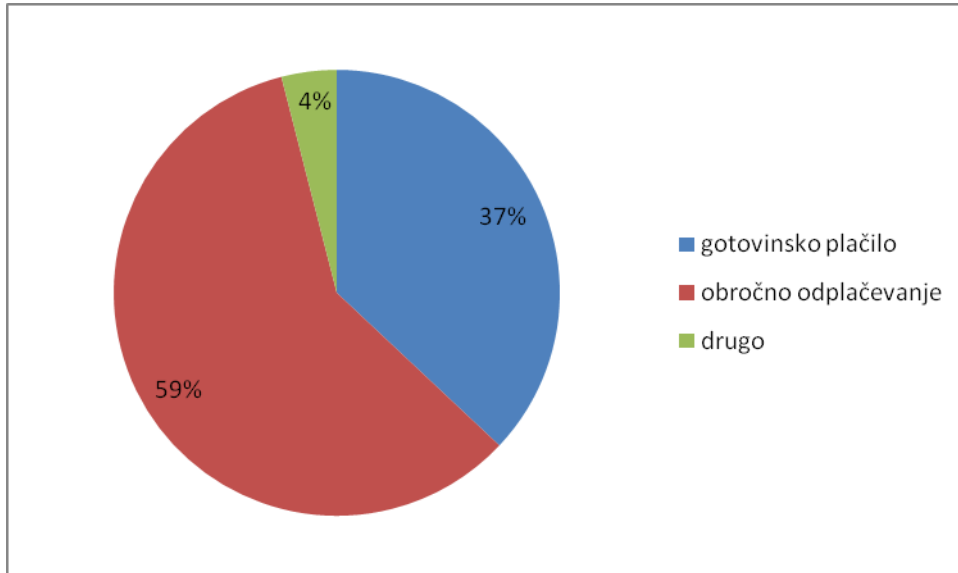
Od vseh anketirancev 67% družin nima predšolskih otrok, 28% družin ima enega, 4% družin dva, 1% družin pa ima tri predšolske otroke. Nobena družina nima več kot tri predšolske otroke.

Graf 4: Število predšolskih otrok v družinah anketiranih

Na vprašanje, za kakšno vrsto nakupa so se odločili, so anketiranci zapisali sledeče odgovore:

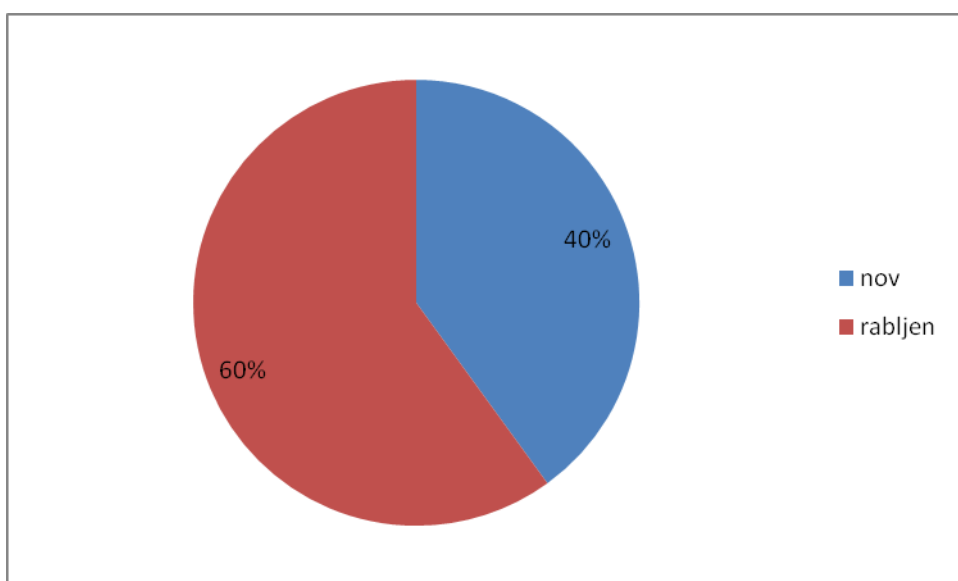
Za gotovinsko plačilo se jih je pri nakupu avtomobila odločilo 37%, za obročno odplačevanje pa 59% anketirancev. Le 4% se je odločilo za druge vrste plačila.

Graf 5: Vrsta plačila pri zadnjem nakupu avtomobila

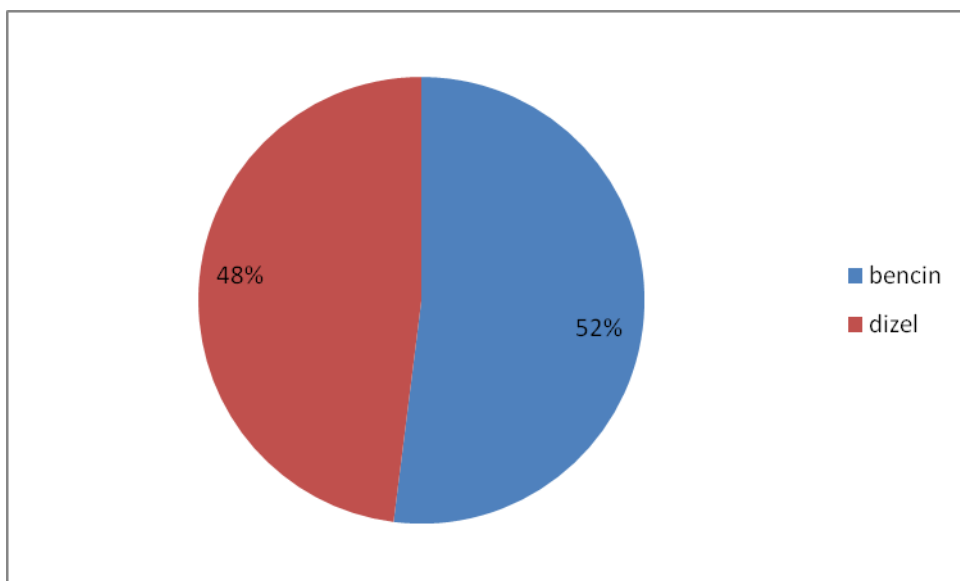
Ko sem anketirance vprašal, ali so se pri nakupu avtomobila odločili za nov ali rabljen avtomobil, sem prejel naslednje rezultate:

Za nov avtomobil se jih je odločilo 40%, za rabljenega pa 60%.

Graf 6: Starost avtomobila pri zadnjem nakupu

Za nakup avtomobila z bencinskim motorjem se je odločilo 52% anketiranih, za nakup avtomobila z dizelskim motorjem pa 48% vprašanih.

Graf 7: Motor avtomobila, ki ga vozijo anketirani

V anketnem vprašalniku sem prosil anketirance, da označijo, kako pomembni se jim zdijo za nakup avtomobila ponujeni kriteriji.

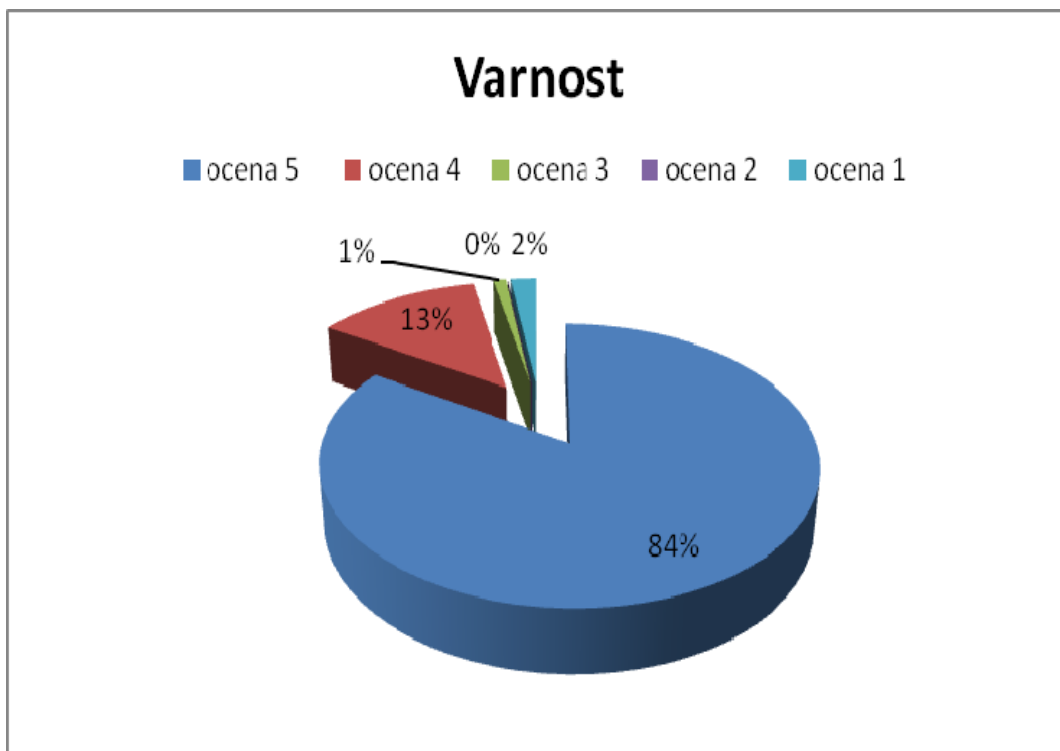
Pri nakupu avtomobila se zdi anketirancem varnost najpomembnejši kriterij, sledijo cena, udobje, prostornost, plačilni pogoji, velikost in oprema avtomobila.

Pri grafih, ki sledijo, ocene od 1 do 5 pomenijo naslednje:

Ocena	Pomen ocene
1	Nepomembno
2	Manj pomembno
3	Srednje pomembno
4	Pomembno
5	Zelo pomembno

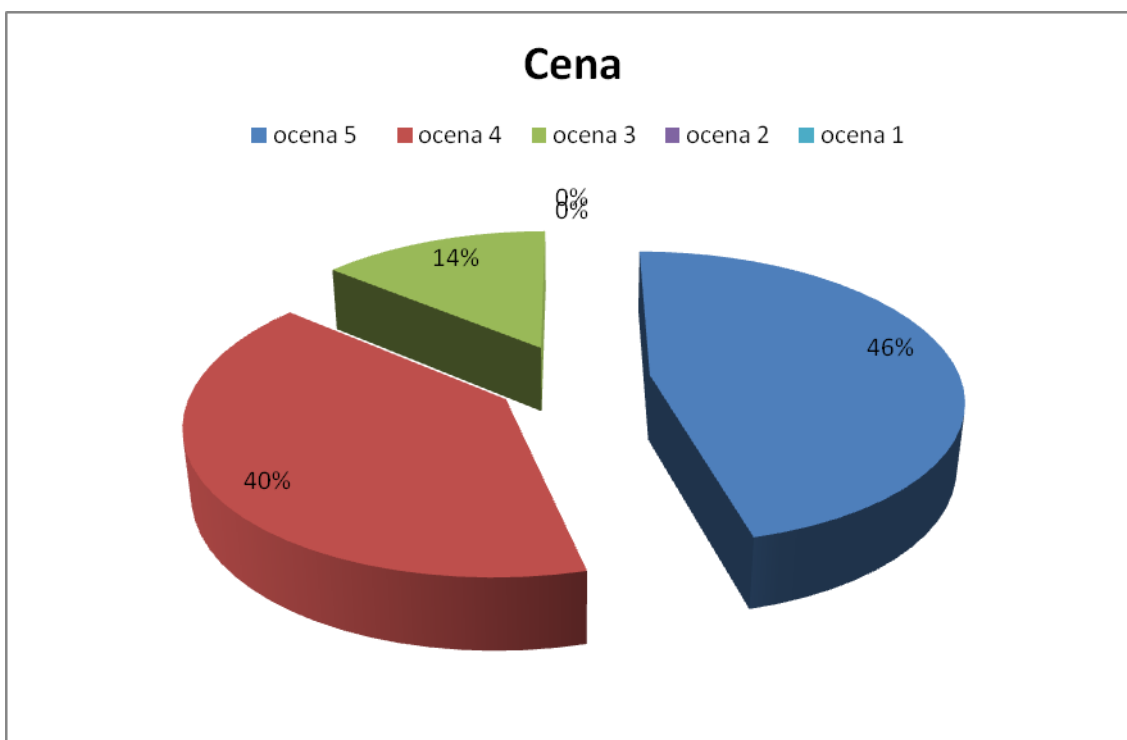
Tabela 1: Legenda ocen, uporabljenih pri ocenjevanju pomembnosti kriterijev

84% anketirancev meni, da je varnost zelo pomemben dejavnik nakupa avtomobila, 13% jih meni, da je pomemben, 1% jih meni, da je manj pomemben, 2% pa jih meni, da je nepomemben dejavnik nakupa avtomobila.

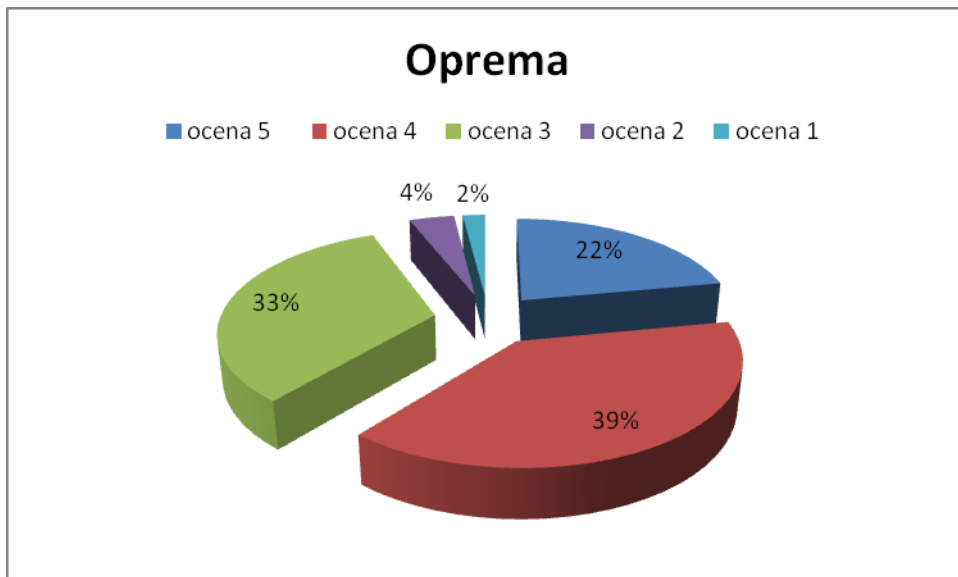
Graf 8: Pomembnost kriterija varnosti

46% anketirancev je mnenja, da je cena zelo pomemben dejavnik nakupa avtomobila, 40% jih meni, da je pomemben, 14% pa jih meni, da je srednje pomemben dejavnik.

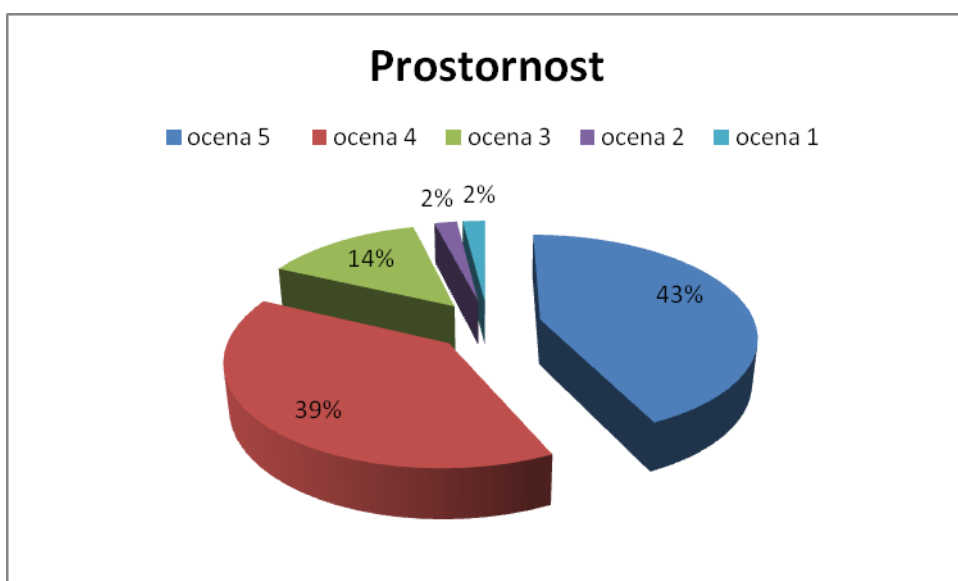
Graf 9: Pomembnost kriterija cene

22% anketirancev meni, da je oprema zelo pomemben dejavnik pri nakupu avtomobila, 39% jih meni, da je pomemben, 33% jih meni, da je srednje pomemben, 4% anketirancev meni, da je oprema manj pomembna, 2% anketirancev pa, da je nepomembna.

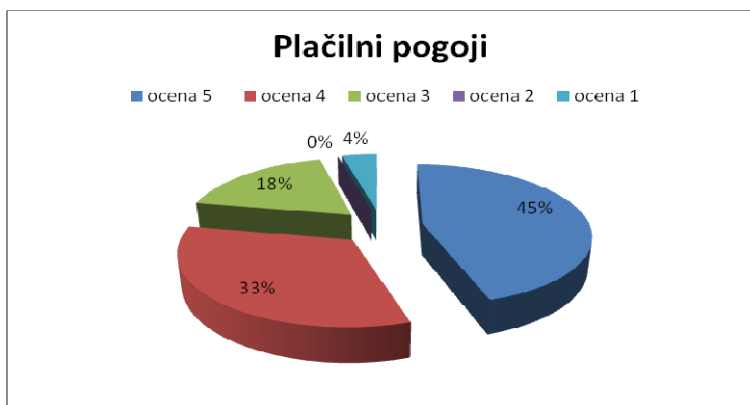
Graf 10: Pomembnost kriterija opreme

43% anketirancev meni, da je prostornost zelo pomemben dejavnik pri nakupu avtomobila, 39% jih meni, da je pomemben, 14%, da je srednje pomemben, 2% anketirancev meni, da je prostornost manj pomemben, prav tako jih 2% jih meni, da je prostornost nepomemben dejavnik pri nakupu avtomobila.

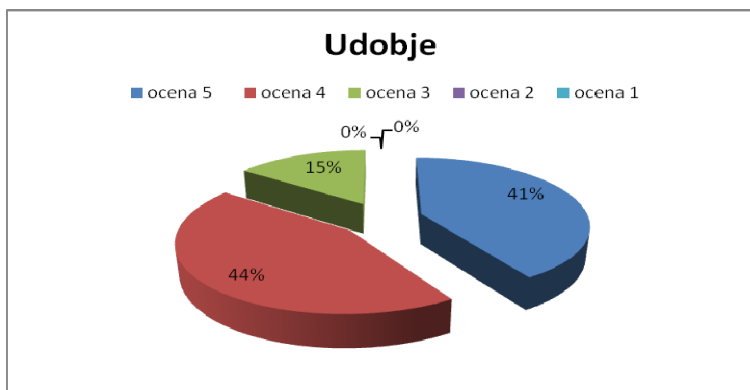
Graf 11: Pomembnost kriterija prostornosti

45% anketirancev meni, da so plačilni pogoji zelo pomemben dejavnik pri nakupu avtomobila, 33% jih meni, da so pomemben dejavnik, 18%, da so srednje pomemben, 2% pa jih meni, da so plačilni pogoji nepomemben dejavnik pri nakupu avtomobila.

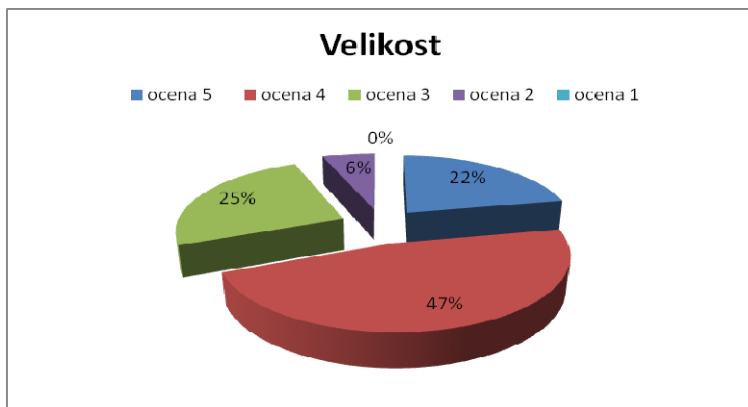
Graf 12: Pomembnost kriterija plačilni pogoji

41% anketirancev meni, da je udobje zelo pomemben dejavnik pri nakupu avtomobila, 44% jih meni, da je pomemben, 15% vprašanih pa, da je srednje pomemben.

Graf 13: Pomembnost kriterija udobje

22% anketirancev meni, da je velikost zelo pomemben dejavnik pri nakupu avtomobila, 47% jih meni, da je velikost pomemben, 25%, da je srednje pomemben, 6% anketirancev meni, da je velikost manj pomemben dejavnik pri nakupu avtomobila.

Graf 14: Pomembnost kriterija velikost

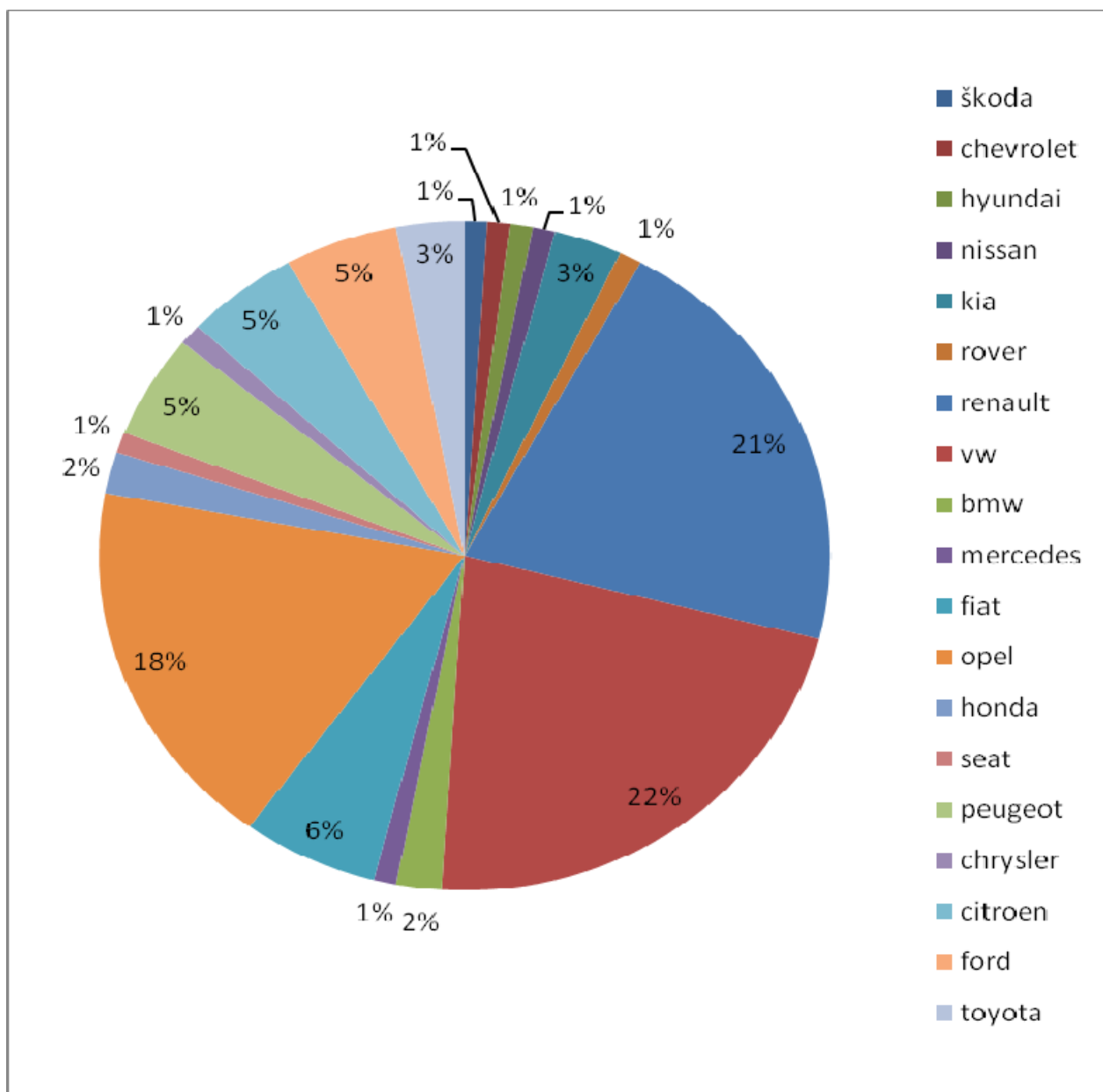
V anketi sem postavil tudi naslednje vprašanje: »Katero znamko avtomobila vozite?«

Dobil sem naslednje odgovore.

Blagovno znamko VW(Volkswagen) jih vozi kar 22%, en anketiranec manj, torej (21%), vozi znamko Renault, z 18% sledi znamka Opel, 6% anketirancev vozi znamko Fiat, 5% vozi znamke Citroen, Ford in Peugeot, Kia in Toyota si prav tako delita vsaka po 3%, 2% anketirancev vozi znamki BMW in Honda, Chrysler, Seat, Mercedes, Rover, Nissan, Chevrolet, Škoda in Hyundai pa vozi po 1% anketiranih.

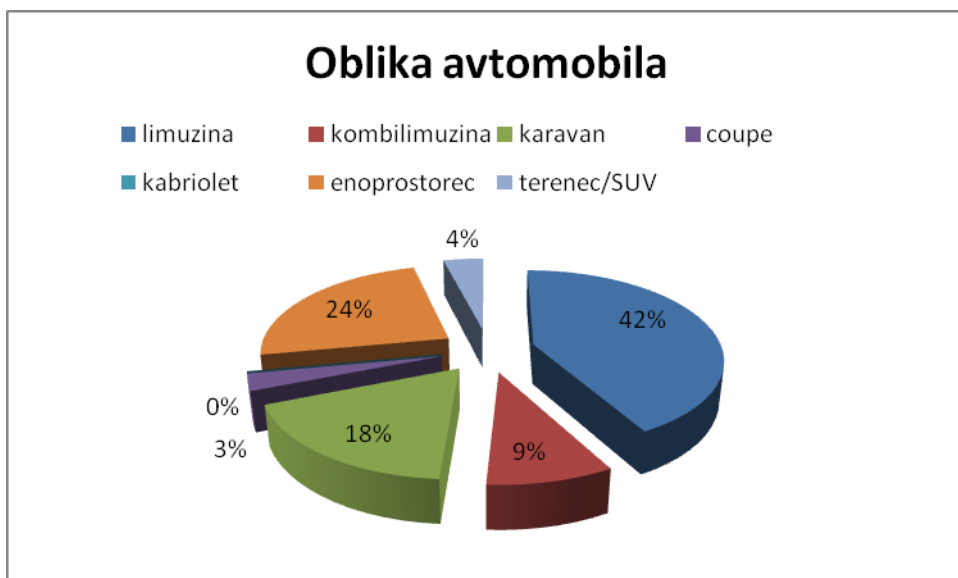
Slovenski avto leta 2009 je bil Volkswagnov golf VI.

Za avto leta 2010 je izbran Volkswagnov model Polo.

Graf 15: Znamke avtomobilov, ki jih trenutno vozijo anketirani

Izmed anketiranih jih 42% vozi limuzino, 24% enoprostorca, 18% karavana, 9% kombilimuzino, 4% anketirancev pa vozi terensko oz. SUV vozilo.

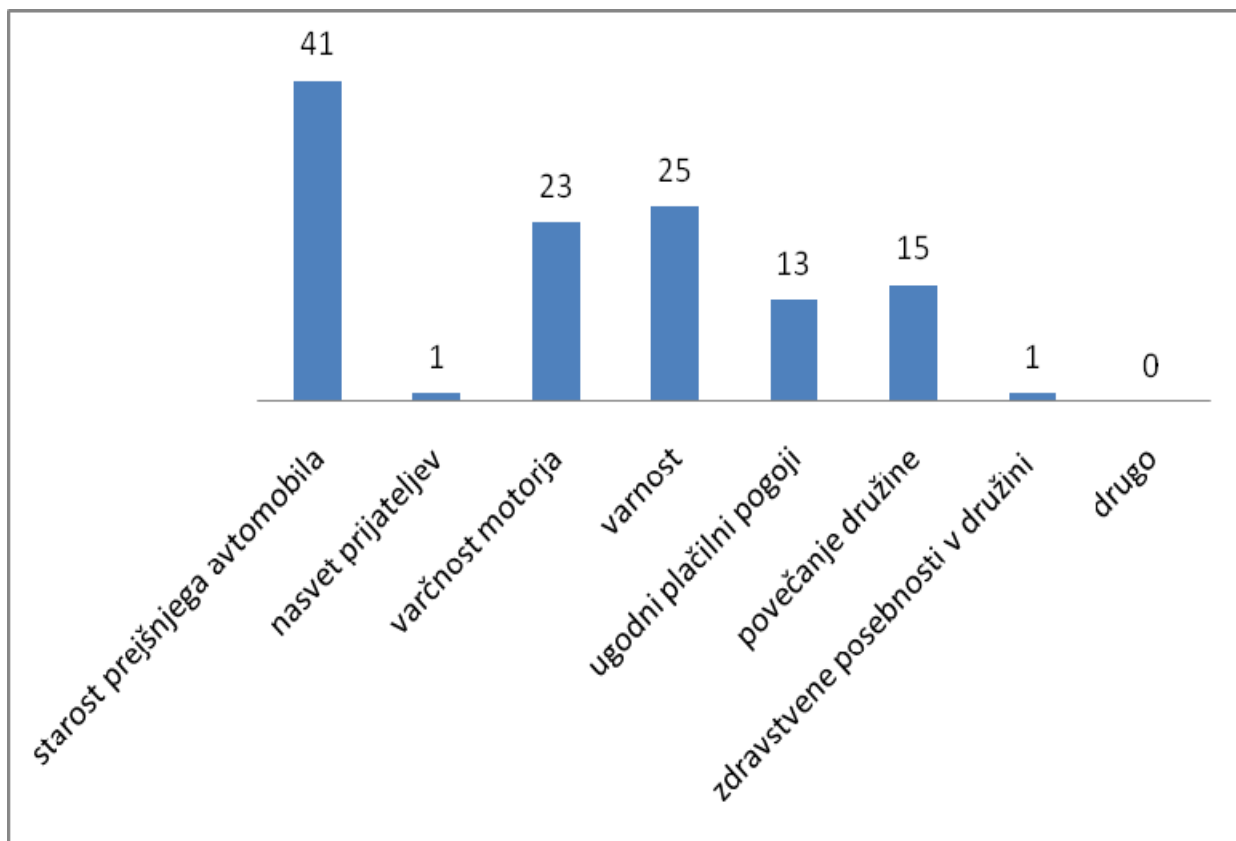
Graf 16: Oblike avtomobilov, ki jih vozijo anketirani

Na vprašanje, na osnovi česa se odločite za nakup novega avtomobila, so anketiranci odgovorili različno.

Nekateri so označili samo en odgovor, drugi več. Na osnovi analize vseh vprašalnikov sem prišel do naslednjih rezultatov.

Na prvo mesto so uvrstili starost prejšnjega avtomobila, na drugo mesto varnost, na tretje pa varčnost motorja.

Sledijo povečanje družine in ugodni plačilni pogoji. Najmanj pomembna dejavnika sta nasvet prijateljev in zdravstvene posebnosti v družini.

Graf 17: Razlogi za nakup novega avtomobila

4. RAZPRAVA

V nadaljevanju naloge povzemam glavne ugotovitve, s katerimi sem potrdil ali ovrgle postavljene hipoteze na začetku raziskovalnega dela.

1. Družina pri izbiri avtomobila upošteva velikost, in sicer tako, da je avto primeren številu članov.

To torej pomeni, da več kot je družinskih članov, večji je avtomobil.

22% anketirancev meni, da je velikost zelo pomemben dejavnik pri nakupu avtomobila, 47% jih meni, da je pomemben, 25%, da je srednje pomemben, 6% anketirancev meni, da je velikost manj pomemben dejavnik pri nakupu avtomobila.

Izmed anketiranih jih 42% vozi limuzino, 24% enoprostorca, 18% karavana, 9% kombilimuzino in 4% terensko oz. SUV vozilo.

60% anketiranih družin ima dva otroke, 18% enega, 16% tri, 5% družin ima štiri otroke in 1% družin ima več kot štiri. Družine z enim otrokom imajo povprečno oceno velikosti vozila 3,66, družine z dvema otrokoma imajo povprečno oceno 3,85, družine s tremi otroki imajo povprečno oceno 4,125, družine s štirimi otroki imajo povprečno oceno 4 in družine z več kot štirimi otroki imajo povprečno oceno 4.

Na osnovi teh podatkov ugotavljam, da imajo družine z več otroki višjo povprečno oceno velikosti vozila, kar pomeni, da hipotezo potrjujem.

2. Mlajše družine se zaradi manjše porabe in cene goriva raje odločijo za dizelske motorje.

Za nakup avtomobila z bencinskim motorjem se je odločilo 52%, za nakup avtomobila z dizelskim motorjem pa 48% anketirancev.

Starostna skupina anketirancev od 21 do 30 let se je odločila pri nakupu avtomobila v 75% za bencinski motor in v 25% za avtomobil z dizelskim motorjem.

Starostna skupina anketirancev od 31 do 40 let se je odločila pri nakupu avtomobila v 46% za bencinski motor in v 54% za avtomobil z dizelskim motorjem.

Starostna skupina anketirancev od 41 do 50 let se je odločila pri nakupu avtomobila v 53% za bencinski motor in v 47% za avtomobil z dizelskim motorjem.

Starostna skupina anketirancev od 51 do 60 let se je odločila pri nakupu avtomobila v 50% za bencinski motor in v 50% za avtomobil z dizelskim motorjem.

Družine, kjer so starši iz starostne skupine od 21 do 40 let (mlajši dve starostni skupini), so se pri nakupu avtomobila v 50% odločile za bencinski motor in v 50% za dizelski motor. Družine, kjer so starši iz starostne skupine od 41 do 60 let (starejši dve starostni skupini), pa so se pri nakupu avtomobila v 52% odločile za bencinski motor in v 48% za dizelski motor.

Na osnovi teh informacij ugotavljam, da hipoteza ni potrjena, ampak jo ovržem.

3. Družinam bolj ustreza plačilo na daljši rok (obročno odplačilo).

Pri nakupu avtomobila se je 37% anketirancev odločilo za gotovinsko plačilo, 59% pa za obročno plačevanje.

Za druge vrste plačila se je odločilo 4% anketirancev. Na osnovi teh ugotovitev potrjujem hipotezo, da družini bolj ustreza plačilo na dolgi rok (obročno odplačilo).

4. Družine se večinoma odločajo za rabljena vozila.

Pri nakupu se je za novi avtomobil odločilo 40%, za rabljen avtomobil pa 60% anketirancev.

Na osnovi zgoraj navedenih podatkov potrjujem hipotezo, da se družine pri nakupu večinoma odločajo za rabljen avtomobil.

5. Zaradi varnosti potnikov so varnostne karakteristike avtomobila pomembne.

Od sto anketirancev kriterij varnosti zaseda drugo mesto, pred njo je le starost prejšnjega avtomobila. Od tretjega mesta dalje pa se kriteriji uvrščajo takole: povečanje družine, ugodni plačilni pogoji, nasvet prijateljev in zdravstvene posebnosti v družini.

Hipotezo potrjujem.

6. Anketiranci moškega spola se v večini primerov odločajo za nakup avtomobila z dizelskim motorjem.

Izmed sto anketirancev je 17 moških, od katerih se jih je 7, ki predstavljajo 41% vseh moških, opredelilo za nakup avtomobila z bencinskim motorjem. Preostalih 10 moških, ki predstavljajo 59% vseh moških, pa se je opredelilo za nakup avtomobila z dizelskim motorjem.

Na osnovi teh odgovorov hipotezo potrjujem.

Pridobljeni rezultati so primerljivi z raziskavo, ki je bila v septembru 2008 objavljena v reviji Finance in prikazuje, o čem razmišljamo pred nakupom vozila.

(vir: Nataša Užmah: O čem razmišljamo pred nakupom vozila, članek v reviji Finance, september 2008)

Raziskava je pokazala, da ljudje pred nakupom najprej pomislimo na ujemanje z našim osebnim slogom in na razpoložljive finance.

Že drugi pomemben dejavnik, ki so ga navedli v raziskavi, v kateri je sodelovalo 715 anketirancev, pa je razvejana mreža salonov in servisov.

Ob primerjanju rezultatov sem prišel na idejo, da sem za nadaljnje raziskovalno delo na omenjenem področju pustil odprto vprašanje pomena kriterija mreže prodajnih salonov in servisov.

Dejavniki (navedeni od najbolj do najmanj pomembnih), ki vplivajo na nakup avtomobila, so po rezultatih navedene raziskave še: cena (ugodnejša cena za avtomobil), kakovost znamke, videz avtomobila, lep model, majhna poraba goriva, majhnost in prostornost.

5. ZAKLJUČEK

Ko se družina odloči za nakup avtomobila, to stori v prepričanju, da je opravila dober nakup.

Vsak nakup je opravljen na podlagi določenih kriterijev, ki so za družino specifični v trenutku, ko le-ta opravlja nakup.

To dejansko lahko pomeni, da bi se ista družina včeraj odločila za nakup drugega avtomobila iz razloga, ker bi pri včerajšnjem nakupu drug kriterij ali skupina le-teh odigrala pomembnejšo vlogo.

Poleg dejstva, da v trenutku nakupa določen kriterij spremeni svojo vlogo na prioritetni lestvici družine, pa na nakup vplivajo še drugi dejavniki, med katerimi sta najpomembnejša spol in starostna struktura družine.

Večina družin anketiranih se je pri zadnjem nakupu avtomobila odločila za rabljen avtomobil z bencinskim motorjem. Plačali so ga z obročnim odplačevanjem.

Glede oblike avtomobila prevladuje limuzina, med kriteriji za nakup pa prevladujejo varnost, cena, udobje in prostornost avtomobila.

Vsaka družina, ki se odloča za nakup avtomobila, mora dobro premisliti, kaj želi oz. kaj zahteva. Pri tem si mora pridobiti vse možne in potrebne informacije. Dobro mora pretehtati možnosti z vključitvijo vseh relevantnih kriterijev. Je pa seveda res, da je danes kupec tarča različnih trženjskih akcij, pri nakupu pa običajno naredimo kompromis med pričakovanji, potrebami in zmožnostmi.

Na ta način bo družina ob nakupu svojega jeklenega konjička dosegla zadovoljstvo.

6. VIRI IN UPORABLJENA LITERATURA

- <http://zlataleta.com/kupiti-novo-ali-rabljeno-vozilo/>
 - http://www.avto-magazin.si/kolumne/varnost_pre_sirok_pojem-20537.aspx
 - http://www.durs.gov.si/si/davki_predpisi_in_pojasnila/davek_na_motorna_vozila_pojasnila/
 - <http://www.thefreedictionary.com/family>
 - http://.venusproject.com/ecs/definition_family_values.html
-
- Pliberšek, Uroš: Preizkusi varnosti motornih vozil, diplomsko delo, Univerza v Mariboru, Fakulteta za logistiko, junij 2009.
 - Bohner, Max in drugi: Motorno vozilo, Tehniška založba Slovenije, Ljubljana 1997.
 - Užmah, Nataša: O čem razmišljamo pred nakupom vozila, članek v reviji Finance, september 2008.
 - V.A.W. Hillier: Delovanje motornega vozila, Tehniška založba Slovenije, Ljubljana 1994.

7. PRILOGE

Anketa

Sem Jani Kamenik, učenec 9. razreda. Odločil sem se za pripravo raziskovalne naloge z naslovom Kriteriji izbire družinskega avtomobila. Za vas sem pripravil anketo z vprašanji. Anketa je anonimna. Pridobljeni podatki bodo namenjeni samo za statistično obdelavo. Hvala za sodelovanje.

Anketo rešite z obkroževanjem in pisanjem na črto.

1. Spol

M Ž

2. Starost

- a) od 21 do 30 let
- b) od 31 do 40 let
- c) od 41 do 50 let
- č) od 51 do 60 let

3. Število otrok (vseh)

- a) 1
- b) 2
- c) 3
- d) 4
- e) več kot 4

4. Število predšolskih otrok

- a) 0
- b) 1
- c) 2
- d) 3
- e) več kot 3

5. Za kakšno vrsto nakupa ste se odločili pri zadnjem nakupu avtomobila?

- a) gotovinsko plačilo
- b) obročno odplačevanje (Na koliko časa? _____)
- c) drugo: _____

6. Ali ste nazadnje kupili nov ali rabljen avtomobil?

- a) nov
- b) rabljen

7. Katere vrste motor ima vaš avtomobil?

- a) bencin
- b) dizel

9. Katero znamko avtomobila vozite?

8. Na lestvici od 1 do 5 označite, kako so za vas pomembni naslednji kriteriji za nakup avtomobila. Pri tem upoštevajte, da 1 pomeni nepomembno, 5 pa zelo pomembno.

	Nepomembno	Manj pomembno	Srednje pomembno	Pomembno	Zelo pomembno
Varnost	1	2	3	4	5
Cena	1	2	3	4	5
Oprema	1	2	3	4	5
Prostornost avtomobila	1	2	3	4	5
Plačilni pogoji	1	2	3	4	5
Udobje	1	2	3	4	5
Velikost	1	2	3	4	5

10. Katero obliko avtomobila vozite?

- a) limuzino
- b) kombilimuzino
- c) karavana
- č) coupe
- d) kabriolet
- e) enoprostorca
- f) terenec/SUV

11. Na osnovi česa se odločite za nakup novega avtomobila?

- a) starost prejšnjega avtomobila
- b) nasvet prijateljev
- c) varčnost motorja
- d) varnost
- e) ugodni plačilni pogoji
- f) povečanje družine
- g) zdravstvene posebnosti v družini (invalidi, starejši ljudje ipd.)
- h) drugo: _____

